

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 88/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti C. s. r. o., K., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 42/2011 z 28. apríla 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 30/2012 z 24. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti C. s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2012 doručená sťažnosť spoločnosti C. s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu

v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) sp. zn. 2 Cob 42/2011 z 28. apríla 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) sp. zn. 3 Obdo 30/2012 z 24. júla 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 35 Cb 162/2010, v ktorom sa M. B. (ďalej len „žalobca“) domáhal od sťažovateľky v procesnom postavení žalovanej zaplata sumy 39 832,80 € s príslušenstvom z titulu nezaplatennej odplaty dohodnutej v mandátnej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi konania. Okresný súd rozsudkom č. k. 35 Cb 162/2010-58 z 22. novembra 2010 žalobe vyhovel a zaviazal sťažovateľku na zaplata sumy. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky rozhodol uznesením sp. zn. 2 Cob 42/2011 z 28. apríla 2011 tak, že odvolanie sťažovateľky odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ako oneskorene podané. Proti označenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 30/2012 z 24. júla 2012 odmietol.

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedla:

„Sťažovateľ až do dňa 10.2.2011, t.j. do dňa, kedy mu bol súdnou exekútorkou JUDr. M. H., so sídlom v K. doručené Upovedomenie o začatí exekúcie vedenej voči nemu oprávneným M. B., nemal vedomosť o tom, že je účastníkom konania pred príslušným súdom. Sťažovateľovi nebol súdom doručený návrh na začatie konania, k tomuto sa nemohol ako jeho účastník riadne vyjadriť, taktiež mu nebolo doručené predvolanie na nariadené pojednávanie ako ani samotný rozsudok vo veci, pričom na vtedy aktuálnej adrese sídla obchodnej spoločnosti, t.j... v K. mal (a i dodnes má) sťažovateľ riadne označenú poštovú schránku, ktorej obsah sťažovateľ pravidelne 3 krát do týždňa prostredníctvom svojho konateľa i vyberá, a teda poštu riadne preberal. Sťažovateľ v rozhodnom období prevzal z predmetnej schránky viaceré poštové zásielky, avšak odosielateľom ani jednej z nich nebol Okresný súd Košice II. Ako dôkaz riadneho preberania zásielok adresovaných na adresu aktuálnu v čase doručovania predvolania na pojednávanie (=6.10.2012) či rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 35 Cb 162/2010

(=15.12.2010), t.j. z adresy..., K., sťažovateľ predkladá iné zásielky s doručovacou pečiatkou ako i fotokópie výpisov z knihy doručenej pošty, ktorú vedie. Zároveň sťažovateľ súdu predkladá dôkaz o existencii jednak označenia svojej spoločnosti v objekte nachádzajúcom sa na ul... v K., ako i o existencii poštovej schránky spoločnosti sa tam nachádzajúcej, pričom označenie sťažovateľa ako i poštová schránka sa na mieste nachádzajú do dnešného dňa. ...

Zo súdneho spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 35 Cb 162/2010, a to najmä z doručeníek zásielok doručovaných do vlastných rúk, resp. doručenky označujúcej doručovanie rozsudku vo veci samej, je zrejmé, že Okresný súd Košice II ako súd prvého stupňa toto rozhodnutie nedoručil v súlade s Občianskym súdnym poriadkom - teda podľa ustanovení o doručovaní zásielok do vlastných rúk. ...

Doručenky nachádzajúce sa v súdnom spise Okresného súdu Košice II sp. zn. 35 Cb 162/2010, a to na čísle listu 40 a čísle listu 65 označujú zásielky v zmysle zákona doručované do vlastných rúk (platobný rozkaz a rozsudok vo veci samej). Tu uvedené doručenky, ktoré majú preukazovať doručovanie súdnych zásielok určených do vlastných rúk, však neobsahujú základné údaje, ktoré potvrdenie o doručení v zmysle právnych predpisov musí obsahovať, medzi tieto základné údaje patrí:

- uvedenie dátumu neúspešného pokusu o doručenie s výzvou na opakované doručenie

- uvedenie dátumu opakovaného doručovania

- deň uloženia zásielky

- údaj o tom, že sa adresát zásielky v mieste doručovania zdržuje

... Ani jeden z vyššie uvedených údajov doručenky, ktoré majú preukaznú funkciu náhradného doručenia neobsahujú, čo taktiež činí záver, že doručovanie tak dôležitých súdnych zásielok akým Rozsudok vo veci samej rozhodne je, neprebehlo v súlade so zákonom. ...

Požiadavka účinného doručenia určitých písomností do vlastných rúk je garantom práva na spravodlivý proces, zabezpečujúcim rovnosť účastníkov súdneho konania.“

Podľa názoru sťažovateľky „Ako je zrejmé zo súdneho spisu zákonný spôsob náhradného doručovania nebol dodržaný, následkom čoho nemohli nastať ani účinky

náhradného doručenia o riadnom doručení zásielok formou náhradného doručenia, a teda záver tak Okresného súdu Košice II v prejednávanej veci ako i súdu odvolacieho a dovolacieho, t.j. porušovateľov, ktorí svoje právne závery a rozhodnutia opreli práve o právny názor Okresného súdu Košice II je nesprávny a neudržateľný, následkom čoho došlo k odňatiu práv sťažovateľovi v konaní pred súdom brániť svoje postavenie a tým k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a súdnu ochranu.“

Na základe uvedených skutočností a dôkazov sťažovateľka žiada ústavný súd, aby rozhodol týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 3 Obdo 30/2012 zo dňa 24.7.2012 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2 Cob/42/2011 zo dňa 28.4.2011 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 30/2012 zo dňa 24.7.2012 ako i uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob/42/2011 zo dňa 28.4.2011 a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

... Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú sú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Košiciach povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne jeho právnomu zástupcovi do jedného mesiaca od dňa doručenia tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Cob 42/2011 z 28. apríla 2011 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 30/2012 z 24. júla 2012.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

1. Ústavný súd v súvislosti s namietaným uznesením krajského súdu poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, len vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov.

Sťažovateľka vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu z 28. apríla 2011, ktorým bolo odmietnuté jej odvolanie proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu ako oneskorené podané, namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa ustálenej súdnej praxe proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie v prípadoch uvedených v § 237 OSP. Ide o prípady závažných väd konania, keď je dovolanie prípustné, aj keď nie sú splnené podmienky uvedené v § 238 alebo v § 239 OSP. Okrem iného ide aj o prípad, ak bola postupom súdu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Sťažovateľka teda mala možnosť domáhať sa preskúmania namietaného uznesenia odvolacieho súdu využitím mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania, ktoré napokon aj využila. Na základe ňou podaného dovolania sa najvyšší súd v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia musel vo vzťahu k uzneseniu odvolacieho súdu v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľka na adresu tohto rozhodnutia krajského súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal preto najvyšší súd v dovolacom konaní, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 103/02, III. ÚS 70/02).

2. Napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 30/2012 z 24. júla 2012 dovolací súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 2 Cob 42/2011 z 28. apríla 2011, keď dospel k záveru, že postupom konajúcich súdov nedošlo k odňatiu možnosti sťažovateľke konať pred súdom. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v napadnutom rozhodnutí, ktorý je podľa sťažovateľky „nesprávny a neudržateľný“.

Podľa názoru ústavného súdu nie je v jeho právomoci o merite podanej sťažnosti konať a rozhodovať.

V citovanej časti odôvodnenia namietaného rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu odvolacieho súdu odmietol, keď nezistil dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP v spojení s § 241 ods. 2 písm. a) OSP. Najvyšší súd svoj právny záver o účinnom náhradnom doručení predvolania na pojednávanie a prvostupňového rozhodnutia sťažovateľke oprel o ustanovenie § 48 ods. 2 OSP, ktoré upravuje špecifickú formu náhradného doručenia písomností určených právnickým osobám. Táto úprava vychádza zo záväznosti údajov uvedených v obchodnom, resp. inom registri a spája s vrátením zásielky doručovanej na adresu právnickej osoby uvedenej v obchodnom či inom registri a s uplynutím trojdňovej lehoty počítanej od vrátenia nedoručenej zásielky účinky riadneho doručenia písomnosti. Vzhľadom na špecifickosť úpravy doručovania právnickým osobám nemožno na tento prípad aplikovať ustanovenia o doručovaní fyzickým osobám (§ 47 OSP). V tomto prípade sa už nevyžaduje pokus o opakované doručovanie ani upovedomenie o ňom, prípadne upovedomenie o uložení zásielky na pošte alebo na orgáne obce. Uvedené vzhľadom na dôvod nedoručenia zásielok („adresát neznámy“) ani reálne nie je možné. Preto nemožno súhlasiť s právnou argumentáciou sťažovateľky o chýbajúcich údajoch na označených doručenkách, ktorých absencia má za následok neúčinnosť náhradného doručenia.

V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Zo záverov najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do

výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a právne závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 30/2012 z 24. júla 2012 z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s listinnými dôkazmi predloženými sťažovateľkou v prílohách ústavnej sťažnosti ústavný súd pripomína, že v zásade nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi. Pretože, ako to vyplýva zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu, sťažovateľka tieto listinné dôkazy neuplatnila (nepredložila) v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd sa predloženými listinnými dôkazmi nezaoberal.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky predstretými v jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2013